Any V.—Núm. 231 7 Juny de 1912

Pep Marqués

interpretant el monólech

UN HOME EXPERIMENTAT

que's publicará

en la nostra biblioteca

Amb aquest número se reparteix l'ultim folleti de la bellissima tragedia d'en J. Puig y Ferreter

L'IGNOSCENTA

obra de fácil representacio en la qual sols hi surt una dama

60 pàgines 15 céntims

Obres que's troben de venda en aquesta Administració

EDGARDO POE

Cor delator, monòlech. . 0'25

ERKMANN-CHATRIAN

Els picarols, rondalla de la Alsacia en tres actes. . . 2

WILEHLM MEYER FORSTER

Joventut de princep, comedia en cinch actes . .

G. VERGA

Cavalleria rusticana, escenes sicilianes . . . . . 0'75

A. BUTTI

Flames en l'ombra, drama en tres actes. 2

MOLIERE

Les precioses ridicules, comedia en un acte. . . 1

El malalt imaginari, comedia en tres actes. . . 2

ROBERT BRACCO

Nit de neu, drama en un acte 1

rutge y part, comedia en un acte 1

JULES RENARD

Pèl de panotxa, obra en un acte 1

GABRIEL TIMMORY

L'agricultor de Xicago, comedia en dos actes. . . 1'50

SOFOCLES

Edip Rey. tragedia . . . 2

ANDRE RIVOIRE

El bon Rey Dagobert, comedia en quatre actes . . 2

R. de FLERS y G. A. CAILLAVET

L'ase den Buridan, comedia en tres actes. . . . 2

El Rey, comedia en quatre actes. 2

L'amor vetlla, comedia en quatre acte. 2

ENRICH BATAILLE

La Verge boja, drama en quatre actes. 2

VICTORIA SARDOU

La Cort de Lluis XIV, drama histórich en cinch actes 2

ENRICH IRVING

El teatre tal com es . . . 0'25

NADINA KOLOWRAT.

Un retrat, drama escrit en Esperanto . . . . . 0'75

Els Mestres contistes. tercer volum 1

ADRIA GUAL

Els pobres menestrals, drama en tres actes. . . . 2

Doncell qui cerca muller, follia amorosa en un preludi y tres actes . . . 't . 2

AVELI ARTIS BALAGUER

May se fá tard si el cor es jove, comedia en tres actes 1'50

APELES MESTRES

L'honor, topo en un acte. . 0'75

Gaziel, poema lirich dramàtich en un acte. 1

La rondalla del amor, trilogía 1

JOSEPH CARNER

La malvestat d'oriana, novela. 2

POMPEYUS GENER

El patró Pere March, drama en un acte. 1

ANY V. BARCELONA 7 JUNY DE 1912 NÚM. 231

DE TOTS COLORS

REDACCIÓ y ADMINISTRACIÓ
ALT DE SANT PERE, 17, INTERIOR
BARCELONA

Surt els divendres

PREU D'UN NUMERO 15 CTS.
SUSCRIPCIÓ A UN TRIMESTRE
2 PESSETES

Del fracás del Sindicat d' Autors

Sempre, al entorn d'un fracàs, s'aixeca un núvol de discussions, opinions y comentaris al igual que s'aixeca una formidable polsaguera al entorn de l'edifici que s'enruna. Y precisament la polsaguera no deixa veure amb claretat ni l'importancia de la desfeta, ni les víctimes que ha ocasionat. Per això cal, en les presents circunstancias, no fer massa polsaguera al entorn de la fallida del Sindicat d'Autors Catalans y deixar de banda tot allò que, enlloch d'aclarir l'atmòsfera, vingui a espessirla, com son les passions engendrades per l antipatía o l'amor propi ferit.

Per ara'ns trobèm devant d'un fet innegable, qu'es: el fracàs del Sindicat. Aquest fracàs fou profetisat per molta gent, no ja gent de teatre, sinó públich. Cal, donchs, cercar les causes de lo que avuy lamentèm en temps pretèrits, car els que profetisavan la desfeta no tenían fè en els autor sindicats, pressentían l'indiferencia del públich. Per què tot això? Què havían llegit en els astres dels destí? Precisament tot allò que'ls il-lusionats autors sindicalistes no podían veure.

De primer, cal tenir present que atravessèm uns temps en que'l teatre, en general, està de crisis. El gust de les multituts es cambiat. Els sports (que son molts) y els cinematògrafs (que son més encara) restan públich al teatre y, sobre tot, restan públich jove, el més animat y entussiasta de tots. Y tinguis present també que aquest fenòmen no es particular y exclussiu de Barcelona, com algún malcontent ha vingut suposant, sinó que es general, y aixís ho dona a compendre un article, que fragmentariament reproduhim en el present número, aparescut en un diari de París. Allí com aquí, donchs, les mùltituts ayman veure passar per devant dels seus ulls *la propria vida, com una vaca mira passar un tren*. Aquest vici dels nostres temps

a hestat, donchs, un crudel enemich del Sindicat d'Autors.

Altre dels fets qu'han contribuhit poderosament a l'indiferencia del públich per lo que's feya al Eldorado, ha estat el descrèdit en que han caygut d'uns quants anys ensà els autors catalans en general. La immensa majoría de les obres dels autors *d'aquí* no agradan al públich *d'aquí*. Per què?

En primer lloch, perque'l públich está verament escarmentat. Tanta y tanta cosa dolenta se li es donada com a bona! Tant se l'es martiritzat amb trascendentalismes de per riure! Tant y tant se li es volgut fer passar, *per fí*, lo que no ha estat més que manso, fat o ignoscent! El públich calla, senyors, peró acciona. Y callant, callant, ha format el judici de que quan entrava a un teatre catalá anava a aburrirse. Per això no hi vá. Y tinguis entès qu'ell, si s'aburreix, té rahó en no anarhi, car al teatre no deu entrarshi per patriotisme, sinó per propri gaudi interior y perque en el teatre, com digué un jorn el gran Maragall, en el teatre *té sempre rahó el públich!* Hèusel aquí el problema. Però'ls nostres autors, tossuts y soperbiosos, com bons catalans que son, s'han empenyat en sentar càtedra y han volgut *educar* al públich molt abans, però molt abans, de educarse ells.

Cal confessarho y dirho ben alt: el públich de Barcelona avuy está molt per demunt de gran part dels autors sindicats.

Per Barcelona, en pochs anys, han passat les obres millors de tots els teatres del mon. Traduhides o no, han passat y han ferit al públich, que'ls ha fet grans èxits. Y aquestes obres y sos autors, y fins les companyíes que les representavan, han educat molt més al públich que'ls nostres autors casolans y ignocentets.

En una paraula: el públich no ha anat al Eldorado perque ni tant sols s'ha près la pena d'interessarse per lo que hi feyan. Li ha bastat saber qu' era teatre exclussivament catalá pera mirarho amb recel y no acostarshi. Es trist, però es veritat: es un fet innegable, devant del qual cal confessar que tota la culpa es dels propris autors y dels seus companys de prempsa. Tots tots l'han enganyat tant al públich, *fentli passar bou per bestia grossa*, que, finalment, ell els ha donat la més exemplar ensenyansa.

Ensenyansa que podría ésser profitosa, senyors! Car cal tenir ben present que l'obra del Sindicat, judicada en conjunt, es monòtona y, sobre tot, mansa. Terriblement mansa!

Y's fà precís que'ls nostres autors s'esmenin a corre-cuyta, o sinó el públich els seleccionarà amb terribles amputacions.

Cal qu'ells, deixantse de sebes els uns y de manies educadores els altres, y de imitacions els de més enllà, s'eduquin pel teatre y fassin teatre de debò. Aleshores tornaràn a tenir públich.

Aquesta es la veritable causa de la desfeta del Sindicat. Si les obres dels nostres autors sindicats no han agradat al públich, d'ells es la culpa y de ningú més. Fà riure, per exemple, pretendre que la gent vagi al teatre per patriotisme. Peró, senyors autors sindicats, si vostès, explotant el patriotisme, havían fet un abonament, còm es que no pogueren lograr que'ls que havían pagat assistisen al teatre? Aquest fenòmen no'ls diu rès encara? No'ls demostra que a casa de vostès s'hi aburrían y s'estimavan més perdre'ls diners que anarhi? Encara volen més patriotisme?

Y aquesta, aquesta es la veritat. El teatre catalá avuy de factura, de tipicisme, de fondo, resulta manso y ensopit en general. Y som en uns temps en que el *Guinyol* té èxit entre artistes, en que la Guerrero a Madrit, durant l'hivern, ha perdut més de trenta dugues mil pessetes, y la Tina, trevallant en un dels

primers teatres de Milàn, representà molt més, però molt més teatre extranger que italià.

Y si això passa a la Guerrero y a la Tina, què no'ns ha de passar a nosaltres, pobres pecadors?

Breviari

El nómada

Jo no sé, jo no sé, però aquest home, als meus ulls té una dolsa y severa apariensa d'apostol. Una melena romàntica y grisa enronda son rostre amich de tots els sols y de totes les plujes, y una barba ascética y patriarcal fà recordar llunyanament a Lleò Tolstoi, el Bò. Y en son rostre, amich de tots els sols y de totes les plujes, els ulls s'encenen dolsos y domenyatrius al-hora com dues lluernes de foch, y els llavis, sancnants com una ferida sempre oberta, tenen una moeca de crudeltat y de sarcasme propia dels qui, per poguer viurer, han hagut de lluytar ferotgement amb tot aquest innoble remat de la gent d'ordre, de rutina y de moral, y s'obre el front ample y bombat solcat d'unes venes blavenques y accentuades...

Vesteix, a tot temps, un karrick gris de grans hopalandes y cobreix sa testa amb un romàntic barret d ales amplíssimes... Tot això li dona un marcat segell d'artista, de jo diría, erranta ànima de nòmada, de bohemi que ha fet de la vida un camí qu'ell passarà cantant y rient... acàs per abscondir l'inmensa y funambulesca llaga de son crudelíssim dolor... quan passa, a plè día, per entre les multituts indiferenets y estúpides, adopta una pose ergullosa y menyspreuadora y son bastò, son bastò in elegant y ferreny de caminant, pren apariencies nobilíssimes.. Amb tot y que a ell no li plau el día, — el día es dels que triomfen, dels qui riuen, — y ell es un fracassat qui ja sab l'amargor de les llàgrimes... Ell, com jo y com Verlaine, es un amant de l'enciseresca Regina Nit .. El blau florit d'estelles en el que la lluna, missenyora de tots els poetes, fà sa sideral passejata romàntica es propici als seus ensomnis y a les seves divagacions.

Es un carrer llarch, llarch... y fosch. Sols de tart en tart un fanal de gas posa un lívid reflexe en les aceres... El cel es blau, estranyament blau y els estels tremolen... Un *bar*, overt encare, pinta una ampla ratlla de llum rosada sobre l'asfalt... Aprés el silenci novament, la quietut... Y per les aceres, arrambades al mur passegen les jocondes senyoretes de la joconda flama, les inefables princípeses de la Nit, amb el rostre tragicament pintat de blanch y de vermellò, canturreijant en veu somnolenta... Y riuhen amb el passants, llords botiguers o dependents esgangallers y estúpits... ¡La rialla de les qui ploren! Es brut, si ¡prò qu'es trist! Y ell passa, com l'apòstol d'una nova rel-ligiò repartint a les llatzades criatures del Plaer y del Dolor, el diví conhort d'unes dolcíssimes paraules...

Y son bastò torna a colpejar ritmic, el funambulesch ritme d'unes sandalies en la nit, els asfaltats... Y segueix avant, avant sota la lluna y sota els estels... ¿Quin paoròs misteri o quina grisa vulgaritat clou la vida del nòmada? ¿Quin espantable desengany d'amor l'haurà emprés, com aljuheu errant carretera enllà, enllà .. sense poguer mai reposar a l'ombra d'uns tells ombrosos o al sol d'una era d'Arcadia?... Tindrà una aman-

ta en l'innoble ambent d'un bordell innoble, o rezarà, sense saver rezar, a una monja, tota alba y sentimental, qui en l'auriola inefable d'uns morts díes s'havía adormit sobre els seus llavis al caurer la tarda en un plàcit y llanguit desmaiar de clarors mentres una campana en la llunyanía sanglotava jo no sé quins dolors o cantava jo no sé quines alegríes.

La nit va passant... Els carrers resten mes silenciosos y en el sílenci les llumies de tràgiques *olleres* y de llavis sancnants tenen apariencies d'espectres que vinguessen a esguardar les tristeses les llordes tristeses que han deixat a la terra...

El Nòmada segueix avant, avant...

Viurà y haurà consagrat sa vida al dolcíssim recort d'una morta ben amada?

Sota els portechs de la plasa reial les matíneres gents del ofici inconegut se reparteixen *mans* de diaris.. El celsobre la ciutat es mes blau y ja s'hi endevina la rosea euritmia de les aubes de Juny... En els arbres de les rambles, bestialment esquilmats ja els aucells se desperten... Les campanes de l'esglesia del Pi llencen a l'aire matiner la gregueria de ses veus sonores .. Un bes de morades clarors ho besa tot... Es dia ja...

Y allavors torna a passar el Misterios Errant, el de barba ascètica y ulls profonds acompanyat de tres o quatre fembres a les quals la estispida *ratlla dreta* de la botigueresca gent excomunicaría per sicalíptiques y jo beneheixo per santes.

Jesús el Bò, ho ha dit: El Cel scrà dels qui ploren. ¡Y que n'abscondeixen de llàgrimes els rialls de les pobres criatures de Pecat y d'Amor!...

El dia triomfa y el grupe picaresch y patriarcal se perd rambles amunt, rambles amunt..

LLUIS CAPDEVILA

* * *

CORREU DE PARIS

Una setmana de vacances es sempre cosa agradable. Jo, que no soch pas molt dòcil, quan m'obligan a fer festa sovint obeeixo. Son flaqueses. Y ho faig amb gust.

Diferenment quant m'obliguen a trevallar, poden creurer que si obeheixo es perquè m'es necessari o per vergonya de que'm creguin servent de Missenyora Peresa — una molt fermosa dama a qui adoro en silenci. Prò això no pot dirse sino a les orelles amigues o aixís, ocultant artificiosament el nom, com els pecats inconfessables. — Qui ès que no s'hi ha sentit atret alguna vegada an els seus brassos propicis als plahers voluptuosos? Es la cortesana qu'ha tingut més amants. Es la dama galant a qui s'han ofrenat més víctimes.

No més els aixuts d'esperit ne recelen. Y si algún día cauhen als seus brassos s'hi donan asquerosament amb sentiments inmonds. Y ens envejan. Son com els decrèpits recelosos de les dònes qu'al seu pas les esguardan àvidament amb luxuriosa impotencia.

Prò no'n parlèm més. — Perdonèu aquestes confidencies — això de demanar perdó també es un vici lleig — y anèm per lo nostre. Altrament bé pot dispensarse a un amant l'elogi del seu amor. Dirèu que no hi teniu cap culpa. Tampoch jo, de que vosaltres ne siguèu ignoscents. Segons les meves teoríes molt acomodaticies estèm a tants. Comprench que tinch rahó.

Y també tindré rahó si afirmo que la tragedia *Iphigenie* de Jean Moreas, estrenada a la Comedia-Française, es una tragedia *ben tragedia*. Hi hà que tenir en compte que l'obra es una adaptació de la de Eurípide, però es innegable que'l traductor ha ajudat molt al èxit que ha obtingut en la moderna escena. Els versos poden calificarse justíssimament d he-

lènichs y en tota l'obra s'hi veu destresament evocada la Grecia antiga.

En el mateix teatre s'ha estrenat la pessa de Jules Renard *Poil de Carotte*. Drama en un acte d'un efecte real y emocionant que prova una vegada més les altes condicións de dramaturg d'en Renard.

Le feu de Saint Jean (El foch de San Joan) es una obra de Franz-Fonson y Fernand Wicheler, de molta superficialitat, prò bellament meridional.

A la Comedie-Royale dos estrenes: *Les Deux B*, una comedia deliciosa de M. Delornee y *La Petite Dernicre*, revisteta molt vulgar de Robert Dieudonné.

En Pierre Grasset ha estrenat també tres actes al teatre de les Arts: *Jeannine*. Es una comedia amb escenes molt dramàtiques: es un drama de dos germans que volen a una mateixa dòna. Els tipus son d'una fermesa y rectitut noblement edificant. Es una bona obra la de Pierre Grasset.

Al teatre de Vaudeville una pantomima de F. Freksa amb música de Víctor Hollaender. Y lo més recomanable d'ella es això: la música.

En el teatre particular de M. Louis Mors, van posarse les obres *Le Papillon* y *Demain* de Maurice Erval. La presentació và ésser feta amb els honors que ho hauría sigut en un teatre oficial.

En Brieuex, l'autor de *Els Tarats* y *Les Dides* ha estrenat un altra obra *La foi* (La fè). Com que se'm fà tard la pròxima setmana vos parlaré d'ella com mereix.

Les filosofíes del comensament no'm deixan temps pera acabar degudament aquest corrèu.

Sempre he cregut de mal auguri sentirse filosoph.

LOGE

* * *

De Berlin (1)

La 8ª Sinfonia de Gustau Mahler

El día 17 del mes que som tingué lloch al Circol Schumann l'estrena en aquesta capital de l'octava Sinfonía de Gustau Mahler.

Més de mil executants prengueren part en l'execució d'aquesta obra, oferint l'ample local un aspecte animadíssim.

En la *pista*, vistosament engarlanadada, s'hi col-locà la Orquesta filarmónica Berlinesa formada per de cent cinquanta executants.

Darrera de la mateixa y enfront dels chors d'homes s'hi col-locaren els solistes; els chors de dones a dreta y esquerra y al fons de l'escenari y al devant d'un orga construhit *ad hoc* per la casa E. F. Walker y C.ª de Ludwigsburg s'hi posà el chor infantil.

La octava sinfonía d'en Mahler—obra impecable y detalladíssima fins al últim compàs—se divideix en dugues parts. La primera la composa l'himne *Veni creator spiritus*, vigorosa creació musical ahont el seu autor ha sapigut produhir efectes indescriptibles de la orquesta a la qual ha confiat la impresió de la seva idea. La segona part es la escena final del *Faust* de Goethe, hermosíssima pàgina arrencada al cor del gran mestre. En ella s'hi veuhen magistralment descrites les delicades estrofes del immortal poeta, exornades d'un interès progresiu fins al final de l'obra.

Malgrat les poques condicións acústiques del local—més apropiat pera exercicis equestres que pera audicions musicals d'aquesta mena—l'immens y escullit públich pogué assaborir els més petits detalls com també'ls esforsos dels executants als qui tributà una xardorosa ovació.

Els solistes foren: les senyores Foerstel, Winternitz-Dorda, Otilia, Metzger y Agna Erler-Schnaudt y els senyors Felix Senius, Franz Steiner y W. Frenten.

---

(1) Pera complaure als nostres llegidors amants de la música, havem iniciat aquesta Secció en la qual donarém compte detallat dels més interessants concerts que's celebrin a Berlín. El nostre bon amich l'intelligent mestre y compositor G. W. Bloss es l'encarregat d'aquesta tasca.

(N. de la R.)

Els chors foren les associacións chorals de Leipzig, Gewandhauschor, Universitats-Kizchenchor St. Pauli y el Riedelverein, en conjunt de siscents choristes. El chor de noys anà a càrrech del Hastung'scher Knabenchor d'aquesta ciutat, que's composa d'uns trescents infants.

La direcció fou confiada al Mestre W. Mongelberg d'Amsterdam.

Degut a haverse despatvat totes les localitats pera la segona audició, se'n donará encara una tercera d'extraordinaria.

La segona será dirigida pel mestre Dr. Georg Gochler de Leipzig, el qual, si's té en compte les seves conegudes qualitats artistiques y l'haver instruit els chors d'aquesta sinfonía, crech que fará relluhir en tots els seus detalls la execució de l'obra mestre de Gustau Mahler.

G. W. Bloss

Berlin, 20 de Maig de 1912.

Arts Plástiques

Es en aquesta ocasió, lector amich, quan més acceptaría jo dels déus, el dò de metamorfossejarme de Faune en anguila pera poguer esmunyirme de tes mans y passar de llarch a la tasca que envers teu, jo m'he imposat; que no'm plau gens ni gota'l posar ma pecadora ploma al servey d'un assumpte ben contradictoriament debatut respecte a lo que jo penso de l'obra del malaguanyat Nonell, al entorn de quina s'es format una auriola que no he pogut penetrar. Totes les disertacions fetes respecte la obra d'aquell jove artista son poch més o menys imaginaries, inconcises y plenes de vuydor.

De por de donar greu relliscada al enfront d'aquells crítichs d'ofici, fent algunes honoroses salvetats, d'aquells crítichs que fan crítiques plenes d'erudisme y ampulositat, crítiques estudiades, amb *pose* a lo literari anch que vuydes de sentit, amb tot diré de l'obra d'en Nonell, d'aquesta tant ponderada obra que ens deixa, lo que honradament me sugereix aquesta questió. Vaja per endevant un elogi al company y un bon recort al difunt y no voldría may que l'ombra d'aquell bon company tingués en compte aqueixa contradicció a lo que d'ell tant s'ha bescantat.

Lo que se'ns posa are a la vista, lo mateix a cà'n Reig qu'al Fayans, ho coneixíem, no tot, emprò la major part, y com que d'en Nonell, no vé d'una cinquantena més o menys, d'exemplars, perque tot es hú, y un son tots, ho donavem tot per vist. En Nonell té, en sa historia très períodes ben marcats, que detallarèm, ja qu'els crítichs de professió, els saberuts, han obert aquest camí: es el primer, el d'estudiant, diguemne, despullat de preocupacións, quan el cultiu del art era per ell una vocació, simple vocació, sens influenciarse ni deixarse influenciar per concellers mal intencionats o bromistes: llavors en Nonell pinta assumptes diversos, en preferencia paisatge, y allí se veu son temperament d'impressionista, sincer, dintre de aquell medi en que ell mes naturalment se movía. Vingueren els mals concells y se decantà vers un'altre medi, un medi extrany a son temperament, vingué el periode de la forma *humana*, y com aquell no s'avenía a subgectarse a la forma precisa que li exigía'l model per la mal entesa llibertat de son impressionisme, no sortí c'el pas, mal que pesi als crítichs apologistes que no podènt dir rès en elogi de la forma posen tot son esfors en exaltar les taques de color. Aquest

fou el segón período, el mes llarch, en el quin, amb perdó dels critichs filosophs y noucentistes, no sabèm ni may sabrèm per mes sabies crítiques que llegim de critichs *soi-disant* molt sapients, may sabrèm veurehi la grossa trascendencia qu'ha lograt aqueix artista entre ells. La tercera època, la pòstuma, la desconeguda, la inèdita fou la dels bodegons, ahont sembla prometre orientarse de nou com ho estigué en son primer período, y ahont desgraciadament la traidorota mort l'ha sorprès. En aquest postrer període s'encamina envers un altre genre, envers una altra manera de veure y sentir, com convensut ja de que la forma humana se rebela en contra son temperament esculleix la natura morta y cert que d'ell ne trau partit; lo reproduit en aquets derrers estudis pren forma y vida, relleu color, tot. En Nonell no feu més que repetir y repetir en son segon período, sens resultat pera sa gloria ni menys pera son profit. Jo no voldría pas a dretes fer un tort a la bona memoria del fidel company; jo no voldría pas que l'ombra d'en Nonell se m'encarés irada; donchs que tracto sols de posar les coses a son degut lloch segons el meu criteri que per demunt d'aqueix paper engego, bo o dolent, emprò, sincer. L'avenir dirà: Jo tracto de que no's conduheixca per dolents indrets a n'el profà, perqué aquest, anch que profà convensut, ja ho veu que lo que per forsa se li vol fer entrar, no li afalaga'ls sentits, no desperta cap emoció, cap sensació agradable. — Jo no hi entench — dirà, emprò, també dirà que, l'art, no es universal per son fi, sino que son fi es ferse sols comprensible als professionals, venim en la consequencia de que la recomanació per certs critichs decoses que no perteneixen de plè al art, alart veritat, desorienten al profà, donchs se li dona una insòlida alimentació, una imperfecte educació de lo que sía l'art, y ningú mes qu'aquest ne reb les terribles consequencies. Es aixís com el públich resta analfabet en coses d'art; aixís es com devé la afició en aquell estat d'encongiment, y el públich, adhuch en ses clases elevades, prefereix un cine al bon teatre, y un quadre de baix marxant al de ver mèrit; tot es producte d'aqueixa desorientació a que la critica ampulosa, vuyda, l ha conduhit. Y are volgut lector prench comiat de tu, pera allunyarme temporalment amb el meu company en Joseph Guardiola, el pintor, amb qui ens en anèm a donar una volteta per alguns indrets d'Espanya, especialment a Madrid pera certs assumptes relacionats amb l'estudi de coses d'art.

FAUNE

* * *

Per tot lo mateix

De bona o mala fè aquí dihèm que certes coses no més passen en aquest país. Aixís, per exemple, trobarèm autor, que després d'un fracàs, no creurà que ell ha estat desacertat sino que dirà que en *aquest país* una obra com la seva no podía tenir èxit; aquí trobarem persona inteligent que de bona fè creu que'l cinematògraf es una plaga que enlloch deixa sentir els seus efectes com a Barcelona, aquí'ns queixarèm de que les plasses de toros, les pistes de patinatjes, els camps de Foot-ball, el Saturno Parch, etzètera, se vegin concorredíssims y en cambi la gent deixa vuyts els teatres. Donchs no serèm sols a queixarnos, o sinò, vegin les ratlles que segueixen de Urbins Gohier distingit periodista parisench que colabora en *Le Journal*, les quals son ben demostratives de que a París, el públich, lo mateix que aquí, fuig del teatre y s'entrega a tota altra lley d'espectàcles. L'article a que'ns referim dú per títol *Veure!* y en ell, després d'unes llargues parrafades contra les curses de cavalls y contra l'immensa

generació que de Paris và traslladarse a Nogent per el famós combat ab en Garnier, se llegeix lo següent, substanciós de debò:

«La qüestió es veure. Veure ni que »sigui a riscle d'esclafarse, d'ofegarse o »de rebre càrregues de policía, alguna »cossa de cavall, garrotades y fins trets »de revòlver o de fusell. Veure o morir! »Quí s'aconsolaría de no haverho vist?

»Cal que'ns tornin els circhs de Roma »y de Bizanci, amb ses belles matanses »d homes y feres. Les baralles de galls, »de gossos y de rates, els còssos de lle»bres fins a esquarterar la llebra y el »tir de coloms, no més son ¡ay! gaudi »dels privilegiats. Sort que les duqueses, »per reclam, comensan a convidar als »pobres a veure caceres de cervos. Bé »s'ha de fer quelcòm pel poble! Y aixís »dugues vegades al mes poden veure una »brega d'assasins.

»El cine, repetintnos al vespre'ls epis»sodis del día ens duplica el goig. Allí »tot hi fà cap. *Và haverhi un concell »de guerra pera acordar si més que »de nit fora convenient dar l'assalt de»finitiu als de Nogent de dia, a fí de »que se'n pogués treure pelícoles.* El »cine s'ampara del crim, de la farsa, de »les cerimonies oficials; ens dóna a re»talls l'historia, la llegenda, l'actualitat, »la Biblia, els melodrames populars, els »folletons sensacionals y les tragedies »clàssiques. Però ni aixís pot assaciar al »consumidor; *com més cines s'obren, »més plens estàn.*

»Cent pàgines de relat, de descripció »literaria, d'análisis psicològich, les subs»tituheix el cine amb cinch minuts de »pantomima. El teatre adopta la revista »de *music-hall*, y la revista de *music»hall* amb la rapidesa de moviments, y »excés de gestes expresiuss acompanyats »de dos mots de text explicatiu, que es »sino una variant més del cine? En els »diaris y revistes el text cedeix de día »en día més lloch a les ilustracións, a la »fotografía sens art, però implacable»ment verídica y crudel.

»Els llibres escolars estàn plens d'imat»ges y cobertes d'imatges també les pa»rets de les escoles.

»El *Don Quixot* y el *Gil Blas*, Racine, »Miravaux y les *relacions perilloses* se »veuhen resumits en mil cinch cents me»tres de pelícola. Basten els moviments »corporals, impresións físiques, una »abreviació brutal.

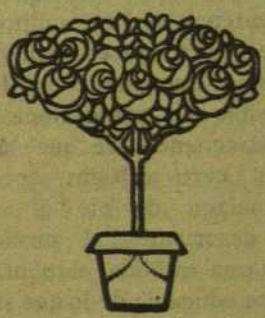
»Ah, si poguessim viure el doble d'ara »pera poguer admirar el resultat d'aques»ta evolució! Jo crech que a n'aquest pas »el cervell humà s'haurà simplificat molt. »Els professors de la jovenalla d ara ja »hi noten una ineptitut marcada pera se»guir un raciocini complexe: la fadiga y »l'impaciencia diuhen ben aviat que l'au»ditori no pot aguantarho La vuydor de »la oratoria inflada d'un professorat pe»dant ens feu aborrir els discursos; els »nostres successors rebutjen ara les sob»tilitats de l'idea a causa de lo facilment »que ls satisfà l'exemple gràfich.

»El compendre fadiga massa, alambi»car es ja una extravagancia: basta veu»re gestos y imitarlos; veure bufonades »y riure; atrocitats y esgarrifarse; y so»bre tot, més que lo senzill y corrent, lo »qu'es ben esgarrifós o bufo.

»—Obra ben bé ls ulls! —diu l'emir a »Miquel Strogoff avans *de cremarli la »vista*. La generació actual no té prous »ulls per mirar; no desitja sino coses per »veure;

«Mira passar la seva propia vida »com una vaca mira'l pas del tren.»

Diguèu ara sinò tenim a Barcelona aquesta mateixa febra, aquesta sed de venre, de veure sense haver de fatigar l'atenció igual que allà, y diguèu també si allà els homes inteligents no's queixan de l'abús del cinematògraf, com aquí! Lo que hi hà es que allí quan se troben devant d'un fenomen estudían la forma de combàtrel. Aquí, no! Aquí'ns amarguem y donem la culpa a'n el país, quan devegades la tenim nosaltres mateixos.

Quan sigui nit

Eco ute! tout se tait: songe á la bien ainé
Musset

Escòltam, estimada:
Quan sigui ja de nit,
llavòrs que s'han dormit
les aygues y les plantes;
llavòrs que l'estelada
somriu a tot el mon
y tenen les complantes
un dols cayent profón;
llavòrs que la nit calla
talment que la quietut
del cel fos qu'hi devalla
o haguès del cel caygut;
llavòrs sense cap por
obra'l balcó.
Obra el balcó de bat a bat
y estima l'ayre que hi ha entrat.
Obra el balcó y mirant a fora
no pensis en rês més que en aquella hora.
Escolta el festejar — del vent en les arbredes;
escolta'l brollador — ahont les aygues ploren
Respira les olors—de plantes que s'hi moren...
Si't sents el tremolar de tes carns fredes
de l'ayre de la nit,
y't puja un plor del pit,
deixa al teu cor que plori allí.
Y'ls arbes y les aygues — te parlaràn de mi.

LLUIS PUIG Y PUIG

La Pussa

Narració de A. Theuriet.

La mare Mulot — o més comunment «La Pussa» — vivía a Chalmerin, poblet perdut al fons d'una de les fondalades de les montanyes del Llenguadoc. El seu marit, Mulot, un serrador d'arbres, havía mort esclafat per un faig que tallava y que no li vá dar temps d'apartarse en la seva caiguda. L'havía deixat viuda — sense fills per sort — però també sense un cèntim.

En aquestos poblets, enterrats al fons dels boscos, les costums son encara patriarcals y quasi no forma més que una familia tot el poble. La caritat pública s'havía commogut, y cada hú s havía prestat a socòrrer a la pobre viuda a la mida de les seves forses. Li havíen donat una barraca situada al extrem del bosch y li buscavan feyna per durant el día. S'escalfava al hivern amb les branques mortes que recullía al bosch; cullía durant l'estació maduixes o bolets y els anava a vendre al mercat més proper. Però el seu treball més segur era el que li donaven una dotzena de pagesos richs a casa dels quals feya les feynes més feixugues, les bugades, la esquilada dels moltons, el neteijat dels estables y graners. Guanyava per fer aquestes feines vint céntims per día y vinticinch si vetllava. En un lloch hont el dinea es escàs, hont els productes se cambien per productes y les necessitats casi no compten, aquets vint o vinticinch cèntims representaven per la mare Mulot un guany més que suficient.

Chalmerín estaba poblat de gent poch desconfiada y la mare Mulot era de les més senzilles y rudimentaries encare.

Dèbil, creyent, massa bona y confiada, tenía a quaranta anys la ignoscencia de un nen. Sempre caminadora, llarga de cós y curta de cames, d'això li venía el motiu de «La Pussa», a causa de la seva extranya agilitat y també sens dupte a causa de sos ulls blaus, rodons y sortits, de la seva cara aplanada y prominent en la part inferior, lo que li donava una semblansa amb aquest insecte paràssit, molt escampat per el poble.

Entre la gent que empleava més so vint a La Pussa, figuraven els Arbillot, familia de graners que habitava la masía de *Châuois* situada a l'entrada de Chalmerin. El *Châuois*, antich edifici del segle XVI, se distingía de les altres cases per ses torres y espayosos graners instalats en el porxo al abrich d'un cobert de fustes molt macís y resistent. Els Arbillot hi vivíen barreijats amb els seus fills y criats; molt trevalladors com eren, apreciaven l'activitat de La Pussa, perquè no rondinava may, ni devant de les feynes més pesades. La tractaven excelenment, la feyen menjar a la taula d'ells y li donaven sovint además del sou alguns grapats de llegums o un tros de tocino salat pera que s ho emportés a casa seva. Aixís donchs, la mare Mulot els estava tant agrahida que anava de preferencia a casa d'ells quan la necesitaven.

Un matí que li havía encarregat el *Châuois* de netejar amb tota pulcritud un dels graners, mentres escombrava una pila de draps y mals endressos vá sentir dringar y rodolar una cosa pel paviment. Se baixà a cullirla y descobrí una moneda, en la que l metall d un groch pàlit desapareixía en molts llochs

Ecos del Pararel

Comensament

Salut, amable llegidor! Plaume notificarte que desde ara en endevant, podràs contar amb l'amistat d'un amich més: un amich desinteressat y complertament discret — encar que a vegades et mostri alguna indiscreció — qui no't demanarà diners y tindràs l'aventatja de poderthi explayar quan et maregi sense que ni tu ni ell us sentiu per aquet concepte molestats.

Ja hauràs comprès que, l'original amich de qui et parlo, no es pas altre que aquest humil cronista, qui pretén ferte viure setmanalment, unes vegades sentimental, altres irónich, y altres de la manera que'm surti, aquesta vida bullanguera y farandulesca de la gran y popular arteria del Marqués del Duero, més vulgarment coneguda pel Paralel. Aquest gran *boulevard*, que diríam, es sens dupte el més original y cosmopolita de Barcelona: la vida que en ell s'hi viu, es una vida de pas, de cansons, de miseries y d'alegría: es la concentració de l'ánima popular ciutadana que cerca en el bullici y en la diversitat dels espectacles l'oblit de ses penalitats: es el crit de bohemia llensat contra la fàs d'un poble embrutit per l'afany de negoci: es la palpitació del cos de la urbs que, malalt o bò, palpita y això sol, en aquets temps de passivismes, ja es una gran cosa.

El Paralel, diguin lo que vulguin els esperits apocats, es, desde fà molt temps y ara com ara, lo que *priva*: y es que en la seva frivolitat y el seu rondejar inquiet posseheix aquest passeig, una de les millors qualitats: la despreocupació: despreocupació de tot lo que'l volta, de tot lo que ha sigut, y de tot lo que pot ésser, y aquesta despreocupació l'encomana a tots els que en ell conviuhen, y saturats d'aquesta gran virtut, se riuhen de les tristeses y d'aquell que les ha inventades.

Donchs bé: de totes les fasses diverses que pren la gran avinguda en els diferents estats de sa gravitació, jo pretench, volgut llegidor, mostrarten un corolari: la parla pintoresca, l'enginy anecdòtich, les batxilleries d'escenari, lleugeres impresions d'homes, coses y obres que's representen y pululen en aquest innombrable cenacle de barraques alsades a l'alhor de Venus, Bacus Terpsícore y Talia, —estich be de mitología!—y en fi, tot lo remarcable, tant en qüestions teatrals, com en curiositats paralelográfiques, passaràn per aquets ecos amb la ductilitat de les coses senzillament amables, quines s'obliden qüasibé al instant mateix, després d'havernos fet la gracia de portar un somriure de bonesa als nostres llabis.

Y ara, ja estàs previngut, llegidor amich: si la teva curiositat se digna passar la vista setmanalmènt per aquestes petites notes, t'en restaré agrahit: dónem la mà, y segueixme; jo t'acompanyaré y et presentaré a tota aquesta gamma bullanguera amb la seguretat — y tenint en compte el teu esperit francament universalista — de que en mitj del seu oripell, la teva perspicacia sabrá trobarhi també notes d'art; verdaderes notes d'art dignes d'ésser conegudes pels llegidors d'aquesta, per mi, tant simpática revista.

El primer eco

Es un present remarcable y una anunciació felissísima: en el Teatre Nou— que s'hi fóssin amichs de paradoxes podriem dir que es el més vell del Paralel — s'hi ha rendit culte novamént, al art lírich català: siguè ahir que en Sampere, recordantse que sab dir més ben dit «setze jutjes» que *vaya caló* posá en escena el *Ki-Ki-ri-Ki*, y avuy; seguint el seu exemple, l'estudiós actor Lluis Mir en ocasió de celebrarse el seu benefici, li plau representar *El somni de la ignocencia* y ¡*Xarraire*!; amb això y les representacionr de *El misteriós Jimmy Samson* al Teatre Lírich per la companyia de l'Enrich Guitart que, dit siga de pas s'ha vist honrat amb l'éxit més falaguer, ens fan pensar si la parla catalana en el teatre s'ha refugiat al Paralel: el recort d'aquells bons temps del vaudevill ens torna a la memoria y devàn l'anunciació de que el Sindicat d'Autors Catalans, vindrà l'hivern vinen a fer temporada en un dels nostres teatres, nostre cor s'obre a la fantasia dels millors auguris. Qui sab! Potser aquest suburbi barceloní que tants menysprenen, sabrà fer més honor a les lletres de nostra patria que molts senyorsque amb la cap adel espanyolisme, ens e la fan aguantar que es un contento!

ROSS ND LLURBA

NOVETATS

Se'n ha anat la Borelli. Y amb ella ha fugit del teatre aquell ambent d'expansiva alegría que hi portava la seva figura graciosament elegant. El teatre francès, amb les seves comedies d'amor, amb aquelles figures qu'estiman a forsa de rialles y ploran a forsa d'amor, ha conseguit interessar a una part dels nostres... ni burgesos, ni aristócrats. La sala ha escoltat tots els dies amb forsa atenció cada una de les representacions. Potser esperant l'ocasió de riurer algún xisto, potser pera major comprensibilitat de les paraules. Tant se val.

Hem pogut sentir altra vegada les belleses de *Salomé* y hem passat estones delicioses amb les estrenes de *Papà, La Gonnella, Il snotoscello* y *Il cuoco ed el segretario*. Han agradat aquestes obres y han sigut totes ben rebudes, potser perque no entristeixen gayre y la emoció d'elles es una cosa sobtil, entremitj de les alegres capriciositats d'aquelles ànimes femenines de tants complicats sentiments.

Les nostres damiseles n'eran joyoses de aquella rara sentimentalitat tan alegre—paradoxa?—que no trovan en el teatre que'ls hi servim nosaltres. Y reyan ingènuament les extravagancias entremaliades de Zuzette, de Georgina... En una llotja d'anfiteatre una damisela sofría violentment volguent reprimir els seus rialls irreprimibles. Potser una damisela qui mereixía, pel seu *sprit*, les aventures d'una protagonista de Caillavet y Flers, d'en Gavault...

Dugues obres han donat que son dos drames, dos bons drames: *La Marcia Nuziale* el dia del benefici de Lyda Borelli, y *La donna nuda*, l'última de les representacions. Hem dit que eran dos bons drames; dirèm senzillament que son dos obres en l Henry Bataille, 'autor de *La verje boja*. Lyda Borelli no podia escullir segurament millor obra pel seu benefici. La sublim abnegació del segón acte, el dolor de la separació en el tercer, l'arrepentiment del seu abandó al veure que ningú més l'estima amb major desinterès que'l seu amant; la forsa de la seva passió, els desitjos de tornar al seu amor perdut, els anhels de fer felis al seu amant, com ella no podía ésserho, el sentiment d'haverlo enganyat, la seva desesperació al pensar que'l fill que porta en ses entranyes no es del home a qui estima y que la vol encara amb tota la dignitat d'una reciproca confiansa, que l'ha trahit baixament com no's mereixía y que, sense saberho, al besarlo, si arrivés a nèixer, besaría el fruit d'una infamia. Ella no seguirà enganyant més temps a n aquell home que l'ha estimada tota la vida, y abans de la vergonya d'haverli de confessar la seva culpa, morirà, acabant alhora amb el dolor de viure. Aixís, quan ell la recordi, no haurà d'unir amb el seu recort la veritat d'una baixesa. Y mentres ell, als seus prechs, farà sonar el piano—en aquell piano qu'ell và comprarli, robant per darli aquest goig, en aquell piano causa de la innoble acció que'l feu repulsiu a l'ànima delicada de la seva estimada y que provocà el rompiment del primer idili,—mentres ell, als acorts de la Marxa Nupcial, evocadors dels primers amors seus, somniará en els temps ja llunys, ella, estoicament, amb sa propria mà, vessarà la seva sanch ardenta que la feu pecar.

Aquest es el drama d'en Bataille: fort, punyent, amb la veritat d'una fatalitat inevitable.

La donna nuda, encara que no tan intens, no desmereix el seu talent. Amb més espay, tindríem gust de resumirne l'argument.

En les dugues poguerem admirar el bon gust y el trevall conciensut de la companyia

que tant s'ha distingit en aquesta curta temporada.

Lyda Borelli feu una interpretació sublim de les dugues protagonistes. El tercer acte de *La donna nuda* hauría bastat pera posar de rellèu les seves grans facultats d'eminent artista. Estèm segurs que ningú hauría pogut mostrarnos amb més veritat el dolor profón d'aquella ànima atormentada. Y es que en el seu trevall hi posa tot el seu talent, tota la seva fè d'artista y el foch de dona jova.

Facultats indispensables pera crear el personatje d'aquella dona celosament enamorada, a Lyda Borelli li son naturals.

Aixís s'ha dat fi a la campanya d'aquesta companyía.

Al darrer día el públich, que's composava poch més ó menos dels mateixos admiradors de totes les vetlles, rendí just homenatje als actors y a Lyda Borelli.

Aquesta, obligada a parlar—cosa poch recomenable—digué amb gràcils paraules que feya promesa de tornar sense que passés molt temps.

Desitjariam que'l bon recort de Barcelona ajudés a fer veritat les seves promeses.

***

Dissapte và comensar la temporada d'estiu la companyía Guerrero y Díaz de Mendoza.

Parlarèm detalladament de las seves funcions en el pròxim número.

IMPERI

La setmana passada se vá estrenar en aquesta casa per el popular actor Pepe Marquès, el monòlech *Un home experimentat* original de don Antoni Cantallops. Aquest monòlech va èsser molt ben rebut pel públich que'l celebrá constantment, amb fortes riallades. Y es comprèn perque *Un home experimentat* es, dintre son genre, un monòlech que forsosament deu èsser aplauditpel públich, car es picant y xistós.

Aquesta obreta de don Antoni Cantallops serà publicada en la Biblioteca de DE TOTS COLORS, encare que fora de folletí, amb la seguretat de que será del gust dels nostres lectors y especialment dels aficionats, al teatre.

AGRUPACIONS Y SOCIETATS

—C. N. R. del IV districte. — Diumenge passat s'hi representà *Joventut de primpcep*, obra que trià el senyor Ponseti pel seu benefici y en quina demostrà conèixer molt bé'l teatre.

Fou objecte de demostracions de simpatía, y feu una tasca elogiable tant en sentit artístich com escènich.

Acompanyaren al bon aficionat les senyoretes Persiva y senyora Amorós, y senyors Martínez, Lafuente, Molcs, Puig, Torner, Bertràn y Pagès. El qui feya'l «Ministre d'Estat» no'ns và convéncer del tot, si bé declamava amb cert tò forsa correcte.

En conjunt, un èxit per l'elench que dirigeix aquest futur artista.

—Joventut Autonomista Catalana.—El diumenge 's representaren les comedies en un acte *La santa*, *Mala nit* y la sarsuela *Permètim*, prenenthi part les senyoretes R. Virgili y D. Jordà, y'ls senyors Forga, Viñas, Vera, Llasat, Clapera y Zanuy.

Les obres, en conjunt, foren ben interpretades, fent les delicies del públich, que passà una tarda molt riallera.

Els joves actors còmichs d'aqueixa entitat, Joan Viñas y Enrich Vera, celebraràn el seu benefici el día 9 a la tarda, havent tingut l'acert d'escullir les xamoses obres *Los asistentes*, *L'himne d'en Riego* y *El contrabando*, prenenthi part les senyoretes Raymonda y Antonia Virgili, Dolors Jordà y Agneta Fossas, y'ls senyors beneficiats, Briccio, Clapera, Esplugas, Feijóo, Forga, Gironès, Jordà, E. Llasat, T. Llasat, Valls, Vidal y Zanuy.

Essent ja els beneficiats un aficionats notables, esperèm que'l diumenge serà un jorn de remembransa per ells, car han tingut el gust de triar obres molt còmiques

—Cine Tetuàn.—Continúa la companyía

Noms donant representacions de sarsueletes castellanes junt amb catalanes.

Han representat últimament *Dorm, Tio... yo no he sido, Los corridos* y *Los embusteros*, fent la delicia del públich, per sa vis còmica, el director senyor Noms, ben secundat pels senyors Gomis, Massip y Cebrià, junt amb les senyores Bofarull, Navarro y Fernàndez.

La part musical, a càrrech del mestre Ramón Oller, encertada.

Bastant malament l'apuntador, que se sentía *qu' era un gust*.

—Centre Social de Bethlem.—Diumenge a la vetlla s'hi estrenà *La firma en blanch*, original d'en Joaquim Albanell.

L'obra es correcta, y demostra ésser un autor coneixedor de l'escena catòlica, puig hi han escenes de veritable relièu que acreditan el nom de tant celebrat escriptor dramàtich. El senyor Albanell ha volgut incloure en son drama una *moraieja* hermosa y ho ha lograt sense gayres esforsos.

Es un drama que serà molt representat en entitats catòliques.

La interpretació molt correcte, y a càrrech dels senyors Olmer, Martí y Planes. De l'execució de les altres obretes regular, no *valent* la pena de parlarne.

—Euterpe.—Darrerament s' hi representà *La Mare Eterna* dirigida per el senyor Pelegrí, amb forsa acert y ajudat amb distinció per la simpática senyoreta Escriu que feu una «Marió» amb voluntat, junt amb els joves Falco, Prats, Pons y Sansalvador.

—Schola Orpheónica.—Les obretes *Calvari amun, Cura de moro* y el monòlech d' en Millá *En Nofre Llonsa* agradaren a la concurrencia, trayentne partit la senyoreta Tobella y els senyors Montserrat, Durán, Solan y Fábregas.

El públich premià la tasca d'aquestos novells actors amb merescuts aplaudiments.

—Sportem's Parch.— Les darreres obretes *Castor y Polux, Tal y va que no s'ho creu, El primer dia, Café y Copa* y obretes castellanes. En l'execució hem de fer esment de la senyoreta Martí, que poseheix una veu ben timbrada per l'art lírich, com dels modestos artistes Tormo, Simòn, Escolà, Mozo y Sanjuan.

—Esbart Artístich— Per benefici dels senyors Costa y Vilar (L.), esculliren *L'hereu Escampa* essent dirigit pel senyor Miquel, que per cert demostrà una vegada mes ses dots artistichs. Els beneficiats foren aplaudits com aixís mateix els senyors Vilar (E.), Munné, Castelló, Puig, Sisquelles, Vila, Ferrer y Vilanova. La senyoreta Mestres — La molt aplaudida actriu jova—fent la «Catarina», demostrà esser una *dama* amb tota l' extenció de la paraula.

La funció que anava dedicada a tantes entitats, feya preveure un plé de gom a gom... y no era aixís, lo que es de doldre... perque podía resultar un benefici mes expléndit, en quan a part pecunaria.

SANS· — Circol de Sans. — El prop-pasat diumenge a la tarda la Companyia de la genial actriu senyora Xirgu amb cooperació d' altres elements de quadro procedents alguns d'ells del teatre Principal, posaren en escena la xamosa producció den Sudermann traducció catalana den J. M.ª Jordá, *Magda*.

Deixant en lloch preferent a las senyoras Xirgu, Faura, y Santolaria que feren una tasque digna de lloansa devèm de reconvenir en profit de la senyora Balestroni, que, apesar de que el personatje de la «Francisca» es d' aquells que marchan sols tal com ella ens el detalla al apallassarlo resulta a quelcom ridicul. Tinguin present per un altre vegada.

El senyor Vilallonga en el «Coronel» encaixat y brodantlo de detalls artistich particularment aquell mutis tan ben detallat, del tercer acte si mal no recordèm. Digne d'aplaudiment també resultà el treball dels actors senyors, Nolla, Ortin y Vinyas amb tot y portar aquest ultim una cucurulla Per fi de festa bastant remarcable.

Trencadissa fent les delicies de la concorrencia les senyoras Santolaria y Balestroni y els actors Aymerich, Capdevila F. Capdevila J. y Gibert.

La presentrció aceptable y la entrada bastant nombrosa.

Dels nostres Corresponsals

TARREGA.—L'Aliansa.—Els dias de l'última Pasqua, 26 y 27, pel quadro d'aficionats d'aquesta entitat se posá en escena *El cor del poble*, amb la cooperació de donya Mercé Abella, *La mare eterna* y *L'amich Cirera*, encarregantse de la dama jova la senyora Lola Mas.

Aquests joves, alguns d'ells estudiosos, y en particular en Francisco Pané, que val molt, valdria la pena qu' emprenguessen una orientació ben determinada y constant vers al teatre de la nostra terra.

D'aquesta manera estém ben segurs que podrian formar aviat un quadro ben notable, fruhirian més les belleses del veritable art y contribuhirian a enaltir el sentit artistich y moral del públich, que's trova generalment abarraganat per la perversió del seu gust amb obres banals y enlluhernadores que amb massa assiduitat se li han servit, demostrant moltes vegades una desviació moral qu' esparvera.

GRATALLOPS.—La Fraternal y Instructiva.—La agrupació d'aficionats d'aquesta entitat la vetlla del 26 posá en escena el drama trágich de l'Ignasi Iglesias, *L'escorsó*.

De l'execució ne dirém que anà molt com cal. N'obstant, el senyor Porrera, en el «Jordi», no'ns vá convéncer com havia fet altres vegades, degut a la poca voluntat amb que estudià el paper.

El senyor Guiamet, en el «Llorens», s'esforsá tot quan pogué per sortir del pas, lograntho, peró no amb molt acert.

La senyora Franquet, en la «Tuyas», hi estava forsa en carácter, lo que feu que sortís ayrosa de son difícil comés.

No podém dirho aixís de la senyora Biarnau, que'ns va fer una «Laya» que no s'assemblava en rés a la de l'obra.

Sentim molt que aquesta aficionada, tenint facultats com té, senti preferencia per algunes obres y per alguns aficionats que en ellas hi prenen part, lo qu'es principal motiu que quedi en el lloch que ha quedat. Avant, donchs, y procuri no deixarse portar pels camins que pretenen y ben prompte tornará a guanyar el lloch que tenía ben merescut en el nostre teatre.

El senyors Guiu, Ferré y Piqué, en sos respectius papers de «Jaume», «Masell» y «Borni», a l'altura dels demés.

La comedia de A. Saltiveri, *Lluna de fel*, interpretada per la senyora Biarnau y els senyors Guiu, Arbolí, Guiamet, Ferré y Vallvé, tampoch agradá molt, degut a lo poch que havían estudiat sos papers.

Procurin tots aquests aficionats una altra vegada estudiar més, donchs, a més del disgust de vèurer les obres desencaixades, ens evitarán la molestia de sentir tant l'apuntador.

SAN ANTONI DE VILAMAJOR.—La secció dramática del «Esbart teatral» d'aquest poble posá en escena, el día 26 de Maig, la tragedia de Angel Guimerá, *Mar y cel*.

L'interpretació del difícil personatge de «Saíd», a cárrech del senyor Vivet, resultá notabilíssima, essent ben secundat pels senyors Cucurella y Peix, que feren un «D. Carles» y un «Ferràn», respectivament, excellents, y els senyors Torres, Guardi, Riera, Valentí, Mas y Ponsoda, que donaren a sos respectius papers un bon desempenyo.

Cal fer especial esment de la senyoreta Safont, qui una vegada més demostrá possehir facultats y dots artístiques, que li valgueren, en l'interpretació de son paper, unánim y merescut elogi. Encorátjeli, donchs, aquest en prosseguir en tasca tan honrosa pera l'art escénich catalá.

La presentació de l'obra y direcció escénica, bastant bé.

Per fi de festa, el senyor Antón Torres feu riure de debó a la nombrosa concorrencia amb el monólech *Cura de moro*, representant «El coixet».

El nombrós públich premiá amb forts aplaudiments el meritíssim trevall de tots, esperant una altra vetlla com aquesta.

SANT FELIU DE CODINES.—En la societat Unión Feliuense tingué lloch el día 26 del passat Maig la ja anunciada funció de teatre, posant en escena el melodrama en cinch actes, dividit en set quadres, d'en Jaume Piquet, *Un voluntari de Cuba* o *L'honra d'un jornaler*.

Per fi de festa, *Genit y figura*.

Dites obres foren desempenyades pel quadro d'aficionats de la casa, junt amb l'apaudida actriu senyoreta Antonia Fornés y els aficionats barcelonins senyors Vicens y Viñallonga.

CASTELLAR DEL VALLES.—Centre Castellarench —El diumenge prop-passat, devant nombrosa conco

rrencia, debutá en el teatre d'aquest Centre el nou elench lírich-dramátich Esbart-teatral.

Esculliren per aquesta solemnitat el drama en tres actes, de don Manel Folch y Torres, *Reixes enfora*, que obtingué una interpretació esmeradíssima per part de tots quans hi prengueren part. Cal fer esment, n'obstant, de les senyores Bayona y Palmada, que amb son exquisit trevall interpretant la «Mariagneta» y «Esperanseta», respectivament, se guanyaren ben prompte les simpaties del públich. En Sellent, encarregat del difícil paper de «Sebastià», digué y matisá el segón acte d'una manera discreta, estant felís en l'execució de l'escena final de l'obra. En Benasco, amb el de «D. Lluis», just com sempre, car es aquest un aficionat que sab emmollarse a tots els papers que se li confian. En Girbau, en l'«Onofre», molt encertat en tot el drama, plé de sentiment en les ocasions que's requería En Lluis Vall interpretá el «Llorens» amb ingenuitat precisa. En Romeu, en el «D. Albert», li doná aquella cerimoniosa gravetat propia de la situació, y el noy M. Carner feu un «Tionet» aixerit com un pèsol.

Per fi de festa se posá en escena la comedia en un acte, *Ditxós ball de máscaras*, que si bé peca de massa llarga, fou escoltada amb verdadera fruhició per la concorrencia, que celebrá amb sonores riallades els molts xistos de que está plena l'esmentada pessa, distingintse en son desempenyo, además de les senyores Bayona y Palmada, els senyors Benasco, Romeu, Vall y Girbau.

El públich sortí molt complagut de tan aprofitada vetlla, y desitjant perseverancia a n'els aficionats a fi de que poguèm veure sovint funcions tan agradables com la que acabèm de ressenyar.

Van en aquest número y corresponen als nostres suscriptors els plechs 2 y 3 de l' hermosa tragedia d'en J. Puig y Ferreter

L' IGNOSCENTA

En el número vinent repartirèm les cobertes de

L'IGNOSCENTA

y comensarèm a repartir la preciosa obra de Braco representada darrerament amb forsa éxit en el teatre Principal y traduhida al catalá pels senyors Reparaz y Jordá

EL PERFECTE AMOR

♣

PEP MARQUÉS. A algú se li farà un poch extrany que aquest cop publiquèm a primera pàgina el retrat d'un actor que no trevalla en cap companyía constituhida.

Cal tenir present que'l camí de l'art es variat y indifinible y per lo tant es cosa perillosa fer clasificacións y establir fronteres. El senyor Marqués, qu' havía trevallat en companyíes portat de son caràcter independent, vá decidir a presentarse al públich sol amb l'única defensa dels seus propis recursos. Y aixís s' ha conquerit les simpatíes del seu públich que l'aplaudeix sempre sorollosament y molt especialment interpretant tipus catalans. Qui fá aixó es un artista

y en aquest sentit oferim avuy al públich el seu retrat.

Com se veu el present número contè vintiquatre planes de text y quatre de cobertes. Aquesta ha estat la sorpresa que teniem preparada als nostres favoreixedors, y que per que no se'ns digui que fem reclam avans d'hora, no hem dit rés preferint els actes a les paraules.

Hem rebut el nombre extraordinari que la entitat *Germanor Catalana* dedica al llorejat poeta l'Angel Guimerà.

En el mateix hi han trevalls dedicats a tan celebrat dramaturg, com d'altres originals de les plomes de nostres amichs Lluís Tintoré Mercader, Apeles Mestres, J. Ayné Rabell, Lluis Capdevila, Geroni Zanné, Claudi Omar Barrera, Manel Folch y Torres, Emili Graells Castells, E. Guanyabens, Joseph Carner, Ferràn Querol y E. Batlle.

En la primera plana hi hà el retrat del mestre, y la presentació del nombre es explèndida y forsa correcte.

El dia 29, festivitat de Sant Pere, tindrà lloch, a la vetlla, en l'espayós local del Circol de Sans, el benefici del inteligent y estudiós director escènich d'aquest elench don Joan Drets, qui ha escullit la xamosa producció del malhaurat Pitarra, *Sota terra*, el monòlech *Mestre Olaguer*, desempenyat pel senyor Drets, y el quadro lirich de Rusiñol-Morera, *L'alegria que passa*, interpretada amb orquesta y amb tota propietat.

Durant els intermedis gran concert per una reputada banda en el jardí de l'esmentada entitat.

EL NOU CONCURS

S'han comensat a rebre, a casa del Secretari del Jurat del Concurs de Contes y Diàlechs teatrals, nostre amich senyor Guardiola, alguns trevalls.

Per lo mateix, donchs, recordèm a tots els que hi vulguin pendre part que'l dia 23 del corrent, a les nou del vespre, acaba el terme d'admissió de trevalls.

Nostre amich y company el poeta Lluis Capdevila ha sofert la dolorosa perdua de la seva avia donya Paula Porredón, filla del general Bartomeu Porredón, *Ros d'Eroles*, senyora virtuosíssima y plena de bondats.

Rebi el company Capdevila nostre més sentit condol.

Se veu que no es tant sols a Barcelona ahont se deixa sentir fortament la crisis teatral, sinó que també a Madrit la sofreixen de debò.

Proba n'es la gazetilla que copièm de *La Vanguardia*, la qual es terminant y contundent:

«EL NEGOCIO TEATRAL

Como resumen financiero de la temporada de la compañía Guerrero-Mendoza y como muestra de lo que los impuestos gravan á las empresas, es curiosa la siguiente relación: El ingreso total durante la temporada, fué de 590.000'21 pesetas. Gastos: impuestos sobre el precio de las localidades, 147.500'50 pesetas, lo que quiere decir que el Estado se lleva cerca del 24 por 100 de las ganancias; derechos de autor de las obras representadas, 55.969'42; sueldos de artistas y gastos generales, pesetas 327.431'18; decoraciones, muebles, trajes, armas y atrezzo, 61.600; extra-

ordinarios, 4.450; pagado á compañías extranjeras por sus representaciones, 21.261'18, y gastos de «El genio de la Comedia», 4.000. Total, 622.212'28 pesetas; déficit, 32.212'07 pesetas.

Es decir, que ambos artistas han trabajado en beneficio de la Hacienda únicamente».

Les reformes qu'avuy oferim al públich, son no més un petit pas en el camí que'ns hem assenyalat.

La companyía dramática «Gran Guinyo Català», que dirigeix el primer actor D. Joan Santacana, se proposa, com ja's veu, representar obres en català de l'esmentat genre traduhides algunes del francès y altres originals d'autors catalans.

Hem rebut de la Biblioteca «Renacimiento», de Madrit, les obres: *Teatro de ensueño*, Martínez Sierra, *Puebla de las mujeres* y *Malvaloca*, Alvarez Quintero; *Agua de nieve*, Concha Espina, y *El Alcázar de las perlas*, Villaespesa.

Nostre company Atea ne farà propera crítica.

Més endavant DE TOTS COLORS sense rebaixar el seu número de pàgines de text, devindrà una Revista ilustrada.

Tenim el gust d'anunciar als nostres lectors que desde'l número pròxim DE TOTS COLORS s'ocuparà de tots els concerts y espectacles musicals que tinguin lloch a Barcelona.

S'encarregarà d'aquesta important secció un distingit crítich musical barceloní, per el qual els lectors nostres tindràn ben aviat forta simpatía.

Més endavant DE TOTS COLORS donará gran importancia a la secció gráfica. Les revistes de l'època presnt cal que reforsin el seu text per escullit que sigui amb profussió de gravats escullits y d'actualitat.

Ha sigut contractada la notable companyía «Gran Guinyol Català», formada pel director artístich en Joan Santacana, director escènich Gastón Mantua y la primera actriu donya Joana Bozzo, per representar el dia 9, en el Cassino de Sant Andreu (Barcelona) les següents obres: *L'enginyer*, *L'apatxe*, *La vaga general* y altres.

Pera que DE TOTS COLORS pugui empendre la volada, que tots desitgem, cal disposar d'espay en les seves pàgines.

Nota Administrativa

Recordèm als suscriptors de DE TOTS COLORS de fora de Barcelona, que no han pagat encara l'import de la suscripció del corrent trimestre que procurin ferho lo més aviat possible si volen continuar rebent el número amb la mateixa puntualitat de fins avuy. Repetim que 'l pago poden ferlo a n'aquesta administració en segells de correu de 5, 10 y 15 céntims.

Biblioteca "DE TOTS COLORS"

Fòra dels folletins del periòdich, però dintre de la *Biblioteca* DE TOTS COLORS, hem publicat algunes obres que's venen, entre els favoreixedors d'aquest periòdich, a preus estraordinariament econòmichs.

Por! (segona edició). Comedia en un acte, per Fèlix Duquesnel. Preu de venda: *dos rals*. Als nostres favoreixedors: *30 céntims*.

Cor delator. Monòlech, de Edgar Poe. Preu de venda: *un ral*. Als nostres favoreixedors: els costarà no més *15 cèntims*.

Els Picarols. Drama en tres actes de Erckmann Chatrían. Preu de venda: *2 pessetes*. Als nostres favoreixedors: *1 pesseta*.

Un cop de vent. Pàs de comedia d'en Joseph Morató. Preu de venda: *dos rals*. Als nostres favoreixedors: *30 cèntims*.

Un joch de cartes, o memorialistes ab lletra menuda (segona edició). Sainet en un acte, d'en Manel Folch y Torres. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 céntims*.

Llibre del actor, per en J. Ferràn Torras. Preu de venda: *una pesseta*.

Els Mestres contistes (vol. II), (aventures de Sherlock Holmes), de Conan Doyle y Catuelle Mendes. Preu de venda: *una pesseta*. Als nostres favoreixedors: *dos rals*.

Els Mestres contistes (vol. III), de Carles Dickens y Nicolau Gogol. Preu de venda: *una pesseta*. Als nostres favoreixedors: *dos rals*.

Les bessones. Quadro de comedia de Florenci Cornet. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 céntims*.

Raig de Sol. Comedia en dos actes per Joan B.ta Pagès y Maruny. Preu de venda: *1'50*. Als nostres favoreixedors: *tres rals*.

El curandero nou. Sainet d'en Ramón Ramón y Vidales. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 céntims*.

El patró Pere March. Drama en un acte den Pompeyus Gener. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

El Teatre tal com es. La hermosa Conferencia de Enrich Irving. Preu de venda: *25 céntims*.

Ombras d'amor. Fantasía en un acte per Josep Burgas. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

Jutge y part. Comedia en un acte, per R Bracco. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

L'abim. Novela psicològida per el Doctor Don Pere Manaut, forma un volúm de 225 pàgines ricament encuadernat en rústica, amb dibuix a quatre tintes, en paper especial y cobert amb paper de seda. Son preu: *2 pessetes*. Als nostres favoreixedors: *una pesseta*.

Amich de confiansa. Diàlech en un acte, per A. P. Maristany. Son preu: *una pesseta*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

Les persones que vulguin adquirir alguna d'aquestes obres, amb la rebaixa de preu que oferím, poden ferho en aquesta administració (Alt de Sant Pere 17 int.) o en els Kioscos DE TOTS COLORS mentres presentin, per acreditar el caràcter de favoreixedors de aquesta empresa, qualsevol dels volums publicats dintre la *Biblioteca* DE TOTS COLORS.

Els nostres favoreixedors de fòra Barcelona poden demanar aquestes obres, ab les mateixes condicions, als respectius corresponsals.

LITERATURA SENSACIONAL

forma un volúm de unes 500 planes, y es una interesantíssima colecció de les mes celebrades Aventures de

El Detective Sherlock Holmes

Està ricament editada amb paper satinat tirat a dos tintes y amb ilustracións del notable dibuixan Junceda. PREU: 6 Ptes.

Historia de la Guerra a Cervera desde'l 1462 a 1465

per don FRANCESCH CARRERAS CANDI, aquesta obra única en sa clase detallada en forma de Dietari, es indispensable a tots els que s'interessin per la Historia de la nostra Patria, el nom de l'autor escusa tot elogi, basta sols en dir que l' obra completa la forma un tomo de 225 planes ilustrades amb interessants gravats.

El preu enquadernat en cartoné son 4 ptes.

MUSA CATALANA

Colecció de cansons populars armonisades pera cant y piano

VAN PUBLICADES FINS AVUY LES SEGUENTES:

1.ª La Mal contenta, armonisada per en *Garcia Robles*
2.ª Marta, « « « *Felip Pedrell*
3.ª La nit de Nadal « « « *Salvat*
4.ª La zumzeta zom, « « « *Alfonso*
5.ª La Metzinera descarada « « na *Margarida Orfila*

Preus: Amb paper cuixé, 25 céntims una
« « de fil, 1 pesseta «

Descomptes especials als magatzems de música y per cantitats.

Suplement a DE TOTS COLORS

Es un notable volúm de literatura catalana y extrangera seleccionada, de 360 planes y está imprés sobre paper extra ahuesat. Val ricament enquadernat

5 pessetes

De tots colors

Revista Literaria y Teatral. Surt cada divendres. Publica 28 pàgines de text y 32 de folletí.

Publica una extensa informació del teatre catalá y castellà, en cada nombre y una *llarga informació dels Teatres y Societats recreatives* més importants de Catalunya.

Extenses *Biografies dels actors més populars* y una interessant secció dedicada als *Aficionats notables*.

Treballs en prosa y vers, (originals y traduccións), dels més eminents artistes.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Alt de Sant Pere, 17, interior. — BARCELONA

Nombre solt: quinze céntims.—Suscripcións: dues pessetes trimestre.

DE TOTS COLORS es la revista més interessant y económica que surt a Catalunya

60 pàgines 5 céntims

Pensant sentint y rient, (1.ª part.) Del cap y del cor. 1

Pensant, sentint y rient, (2.ª part.) Humorades. . . 1

IGNASI IGLESIAS

Art Social, articles publicats y discursos llegits . . . . 0'50

ILDEFONS SUÑOL

Barcelona-Catalunya, articles polítichs . . . . . 0'50

MANEL FOLCH Y TORRES

Les ales de cera, comedia en dos actes . . . . . 1'50

Reixes enfora, drama en tres actes 2

Un joch de cartes o memorialistes ab lletra menuda, sainet en un acte. . . . . 0'75

Extrems que's toquen, dialech. 1

JOSEPH MORATO

La fortuna boja, comedia en quatre actes. 2

Un cop de vent, pas de comedia . . . . . 0'50

El comensar de les coses, comedia en tres actes. . . 2

Les arrels, drama en tres actes . . . . . 1 . 2

Les engunies del repós, comedia en tres actes . . . 2

FELIP PALMA

L'enrenou del poble, quadro de costums en un acte. 0'50

R. SURIÑACH SENTIES

L'unich consol, drama. . 1

JOAN BAUTISTA PAGES

Raig de sol, comedia en un acte. 1

D. y V. COROMINAS PRATS

Burgeseta, comedia en dos actes. 2

RAMON RAMON Y VIDALES

El curandero nou, sainet en un acte 1

El restaurant de la platja, sainet en un acte . . .

EDUARD COCA y VALLMAJOR

Gent d'ara comedia en dos actes. . . . . 1'50

JOAN PUIG y FERRATER

Drama d'humils, un acte. . 1

J. FERRAN TORRES

Llibre del actor 1

JOSEPH M.ª GUASCH

Pirenenques, poesies. . . 2

JOSEPH BURGAS

Ombres d'amor, fantasía en un acte. 1

J. POUS y PAGES

Scherzo, comedia en un acte 1'50

FLORENCI CORNET

Les bessones, quadro de comedia . . . . . 0'75

JOAN MARAGALL

Elogi a la poesia. 1

JOSEPH CASELLAS

Llibre de Histories. . . 3

GABRIELE D'ANNUNZIO

La llantia del odi, tragedia en quatre actes. . . . 2

GEROLAMO ROVETTA

Papà ministre, drama en rtes actes. 2

FELIX DUQUESNEL

¡Por! comedia en un acte. . 0'50

GERHART HAUPTMANN

La campana submergida, rondalla escènica en cinch actes 2

L'assumpció d'Hannele Mattern, drama d'ensomni en dos actes 2

Rosa Bernd, drama en cinch actes. 2

El pobre Enrich, ¡legenda germànica en cin actes. . 2

S'ha posat a la venda la segona edició del monólech de EDGAR POE

COR DELATOR

aquesta narració extraordinaria está adaptada a l' escena, pel

distingit literat don A. ALBERT TORRELLAS

Preu de cada exemplar: 25 céntims.

Els suscriptors y compradors del DE TOTS COLORS, mitjantsant la presentació d'un dels volúms de la nostra Biblioteca, podrán adquirils per el peu de **15 céntims.**

Diccionari Catalá

(Segona edició)

Indispensable a tots els que vulguin saber a fons la llengua catalana y desitjin escriurela correctament

Conte 'l llenguatge complert de

Catalunya, Mallorca, Valencia, Rosselló, Sardenya, Llenguadoc, &

y es el mes complert dels publicats fins avuy.

Aquesta obra está ricament enquadernada, y forma 3 grans volúms de mes de 1200 planes, essent una veritable joya, indispensable en tota bona biblioteca. El seu preu es de 72 ptes. els tres volúms, poden adquirirse també a plassos mensuals de *cinch pessetes*, entregantse tota l' obra complerta al firmar la pólissa de compra.

Primer apendix al DICCIONARI CATALÁ

publicat per la casa Baxarias

Forma aquesta obra un volúm de mes de 100 planes, ab inicials de color y paper extra, contenint mes de 3000 paraules completament noves y no publicades en cap dels diccionaris publicats fins avuy.

PREU: RICAMENT ENQUADERNAT 5 PTES.